

Yttrande med anledning av Örnsköldsviks Kommuns fördjupade Översiktsplan för Örnsköldsviks Centralort omfattande Lungviks småbåtshamn.

Inledning

Lugnviks Hamnförening (LHF) och Örnsköldsviks Segelsällskap (ÖSS) har tagit del av samrådshandlingen till "Fördjupad översiktsplan Örnsköldsviks centralort". I översiktsplanen finns att läsa om utvecklingsområdet Lungviks småbåtshamn;

"Det är värdefullt för staden att ha en centralt belägen småbåtshamn, då detta skapar ett naturligt båtliv i fjärdens inre del och en levande marina." Under rubriken INRIKTNING anges dock att "båtupplagsverksamheten och tillhörande byggnader omlokaliseras medan båthamnen består."

Vi blir oroad av det dubbla budskap som förslaget innehåller. Något "naturligt båtliv" finns inte. Båtlivet skapas av människor och möten. I Lugnviks småbåtshamn är människorna organiserade i två föreningar, Lugnviks hamnförening och Örnsköldsviks Segelsällskap. Det är dessa föreningar i samverkan som till stor del skapar båtlivet i fjärdens inre del. Utan medlemmarnas engagerade arbete finns inget "naturligt båtliv".

LHF och ÖSS känner stor oro för föreningarnas verksamheter och utvecklingen av båtlivet i inrehamnen. Den verksamhet som bedrivs här idag är beroende av samverkan mellan land och vatten. En splittring av områdena skulle få stora konsekvenser för föreningarnas verksamheter och engagemang.

Vi vill mot bakgrund av detta därför inkomma med synpunkter och förslag till förändring av den föreslagna inriktningen för området. Vi föreslår att kommunen i den "Fördjupade översiktsplanen Örnsköldsviks centralort" fastlägger att småbåtshamnen med tillhörande vinteruppställningsplatser avsätts för båtlivsändamål i enlighet med gällande detaljplan.

att Lungviks småbåtshamn permanentas för båtlivsändamål

att ingen uppdelning av bryggplatser och vinteruppläggning kommer att ske

att området ska utvecklas mot ett centralt fritids- och friluftslivsområde med närhet till vatten och grönområden

Historia om Lungviks Hamnförening och Örnsköldsviks Segelsällskap

Alltsedan mitten på 1800-talet har det varit ett rikt båtliv på Örnsköldsviksfjärden. Det har varit båttaktiviteter för segel- och motorbåtar på Örnsköldsviksfjärden i mer än 100 år. Segelsällskapet bildades 1874 och är idag det fjärde äldsta segelsällskapet i Sverige och Örnsköldsviks äldsta förening. Under dessa 144 år har både sommar och vinterplatser för båtar funnits inom samma område, detta samman knyter kulturhistorien till Örnsköldsvik som en levande kuststad. Under 60-talet flyttades småbåtshamnen till nuvarande plats vid Sjögatan. I slutet av 80-talet beslutades att starta en separat hamnförening varvid Lungviks Hamnförening bildades. Båda föreningarna har allt sedan dess utvecklat sina verksamheter. ÖSS har utvecklat ett föreningsliv baserat på kappseglings- och ungdomsverksamhet. Lungviks Hamnförening har koncentrerat sig på att bygga om och modernisera hamnen samt utvecklat miljön runt hamnen till en trivsamt oas och en mötesplats för alla. Hamnområdet är flitigt besökt av stadens innevånare och turister.

Kommunala beslut och ställningstaganden angående Lugnviks småbåtshamn

- 1987 Fastställdes en detaljplan för småbåtshamn inom det område som idag nyttjas för ändamålet. Beslutet fattades i politisk enighet.
- 2005 Översiktsplan för centrum antogs. Beträffande småbåtshamnen ansåg man det värdefullt för staden att ha en central småbåtshamn, något som leder till båtliv på fjärdens inre del. Bostadshus i 3-4 våningar på området båtuppläggning hade diskuterats. Det bedömdes inte aktuellt att bygga bostäder inom småbåtshamnen område under överskådlig tid.
- 2007 Lugnviks Hamnförening framför i skrivelse till kommunen, att man önskade så lång som möjligt för att kunna investera i nödvändig upprustning av hamnen. Kommunledningskontoret tog fram ett genomarbetat underlag för diskussion om hamnens framtid och gjorde två skisser alt A och alt B.
- Alt A** innebar att samtliga uppställningsplatser på land och alla privata båthus flyttas till annan plats. I hamnen behålls bryggplatserna, ÖSS klubbhus, jollesektionens båthus och verkstaden, bensinmacken, mastkranen och rampen. För sommaranvändningen behövdes 100 bilplatser och framkörningsväg till alla bryggor. Uppläggningsområde för material, tillfällig förvaring av vagnar.
- Alt B**, där samtliga uppställningsplatser med tillfällig vintertäckning på land flyttas till annan plats. I hamnen behålls allt enligt alt A samt även båthusen. Skissförslag för alt A och alt B redovisas i bilaga.
- I utredningsunderlaget redogjordes för vad som erfordrades, på en ny plats, för en flytt enligt alt A. Kommunens översiktsplanegrupp bedömde vid sammanträde 2017-03-23 alt A, som ekonomiskt orealistiskt och förordade alt B.
- Kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott beslutade att alt B får ligga till grund för planeringen av området.
- Området för alt B arrenderades därefter ut till Hamnföreningen på en första period av 15 år och med möjlighet till 5 års förlängningar. Det som idag används för vinteruppställning med tillfällig täckning benämndes som utvecklingsområde och arrenderas ut på kortare tid.
- 2008 Bygglov lämnas för 15 tillkommande nya båthus och 8 nya båthus som ersättning för de äldsta befintliga båthusen.
- 2012 Kommunomfattande översiktsplan antogs. Fastställdes 2015.
- I denna angavs att enligt centrumplanen 2005 behålls småbåtshamnen men det skall hållas öppet för att i framtiden flytta vinterupplaget till annan plats. Vinterupplaget torde dock vara betydelsefull för en levande småbåtshamn, och någon annan användning av markområdet är inte aktuell.

Lungviks Hamnförening

2007 fattade man ett avgörande beslut då Örnköldsviks kommun och Lungviks hamnförening kom överens om en långsiktig lösning för småbåtshamnen i centrala Örnköldsvik. Vid denna överenskommelse beslutades att låta LHF arrendera småbåtshamnen på 15 år med förvisning att förändring av markanvändningen ska ske i samråd. Det framgår även av beslutet att en eventuell förändring av markanvändningen som skulle innebära att småbåtshamnen måste omlokaliseras, ska bekostas av kommande exploatering. "Beslut 2007-04-17 Kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott."

Detta beslut och intention var avgörande för att LHF och dess medlemmar att känna trygghet och vilja att investera i hamnen och hamnområdet.

Hamnområdet med bryggor och markanläggningar var i stort behov av renovering och upprustning. Ett projekt som beräknades kosta flera miljoner och tusentals timmar eget arbete. I samarbete och diskussioner med kommunen utarbetades en plan för hamnen och hamnområdet där Örnsköldsviks kommun beviljade nödvändiga bygglov för nya byggnader och markanläggningar.

Målet har varit att skapa en modern och trivsamt hamn som är anpassad för framtidens krav och behov som efterlever gällande lagar och förordningar. En trygg hamn där Örnsköldsviks innevånare även i fortsättningen ska kunna ha sina bryggplatser och förvara sina båtar under vintertid, men även locka båtägare från andra orter till Örnsköldsvik. Ett viktigt mål har även varit att skapa och utveckla hamnområdet till en naturlig och levande mötesplats.

Strandpromenaden passerar genom hamnen och hela hamnområdet och bryggor är helt öppna för allmänheten. Det är populärt att promenera, lunch, fiska och bada i området. Samhällstjänster som Sjöräddning och Räddningstjänst har fri tillgång till hela hamnområdet för både övning och uttryckning.

Lugnviks Hamnförening driver Örnsköldsviks största småbåtshamn för fritidsbåtar med ca 250 aktiva medlemmar. Då både familjer och anhöriga är engagerade i båtlivet är det mångdubbelt fler som i praktiken är involverade i verksamheten med att skapa en levande hamn och mötesplats. Inom hamnområdet finns plats för 200 båtar i vattnet och 170 båtar på land alla med tillgång till vatten och el. Föreningen har en egen verkstad, mastkran, sjösättningsramp och hårdgjord plan för mobila kranlyft av fritidsbåtar upp till ca 20 ton. Inom hamnområdet finns stadens enda sjömack och pumpstation för septiktank som är öppen för både turister och Örnsköldsviks båtburna befolkning.

En viktig förutsättning för att Lugnviks Hamnförening skall utvecklas, är att det finns medlemmar som vill hyra båtplatser och bidra ekonomiskt till en utveckling. Lika viktigt är att det finns medlemmar som vill arbeta ideellt. Sommarplatser och vinterplatser är intimt hopkopplade med varandra. Vi tror oss veta att om vinterplatsera plockas bort från småbåtshamnen kommer även fler och fler sommarplatser att försvinna, emedan alltfler medlemmar kommer att söka sig annorstädes. Med krympande medlemsantal för Lugnviks hamnförening kommer det ekonomiska underlaget för driva och utveckla hamnverksamheten att avta och en ond cirkel med allt färre medlemmar tillstöter.

Örnsköldsviks segelsällskap

Segelsällskap har satsat på kappseglings-, motorbåts och ungdomsverksamhet och byggt ett fint klubbhus som nyttjas av båda föreningarna. Utan Lugnviks Hamnförening har inte ÖSS kunnat utvecklas i den omfattning som man gjort under senaste decennierna.

ÖSS bedriver seglarskoleverksamhet både för ungdomar och för vuxna. Man har också ett digert kappseglingsprogram med Ulvöregattan som sommarens höjdpunkt. Ulvöregattan fyller 110 år 2019.

Sedan 2015 har ÖSS deltagit i "Allsvenskan i segling", seglingens elitserie. De 18 bästa klubbarna i Sverige deltar. Som bäst har föreningen placerat sig 5:a och som sämst 12:a. 2018 arrangerade ÖSS en av de fyra deltävlingar som ingår i denna i tävling. 2018 års deltävling har verkligen uppmärksammats i seglar-Sverige och placerat Örnsköldsvik som en kommun i landet med en av "Sveriges bästa Sail Arena". ÖSS har även 2019 fått förtroendet att arrangera en deltävling.

2017 nominerades ÖSS som en av tre klubbar i Sverige, av Svenska Seglarförbundet, till årets kappseglingsarrangör. Tyvärr hamnade vi "bara" på andra plats.

Vad har denna utveckling för betydelse för Örnsköldsviks kommun?

Det visar i alla fall på att samverkan på flera olika nivåer klubbarna mellan, medverkat till positiva konsekvenser även för kommunen.

Vår syn på framtiden

Varumärket "Höga Kusten" med projektet "En skärgård i världsklass" har haft stor betydelse för kommunen. Örnsköldsvik utgör entrén till Höga kusten och en skärgård i världsklass. Att utveckla ett varumärke kräver ett konsekvent och uthålligt handlande. För att uppmärksammas måste man sticka ut.

Alla kommuner som ligger vid någon form av vattendrag satsar på förhållandevis exklusiva bostäder vid vattnet. Även Örnsköldsvik har gjort det. På Hamnplan har det byggts både bostäder och hotell. Vid gamla gästhamnen byggs just nu bostäder och restauranger. Varvskajen planeras att bebyggas med bostäder kontor mm.

Hur många kommuner har en attraktiv småbåtshamn så centralt placerad som Örnsköldsvik?
Hur många kommuner är på väg att bygga upp en "Sail Arena" som redan bedöms som en av Sveriges bästa.

Vad ger bäst stöd och uppmärksamhet för "entrén till Höga Kusten och en skärgård i världsklass?"

Är det att bygga hus som alla andra kommuner vid vattnet gör? Eller är det att utveckla det som är unikt för Örnsköldsvik. Skärgården och båtlivet?

Vi föreningar i samverkan, Lugnviks Hamnförening och ÖSS, anser att svaret är självklart. Båtlivet, skärgården och naturen är mycket viktiga medel för kommunens möjligheter att konkurrera om framtida investeringar. Båtlivet måste ligga vid vattnet. För att bygga bostäder, kontor mm har vi många andra attraktiva platser att erbjuda.

Kommunomfattande Översiktsplan

Översiktsplanen för Örnsköldsviks kommun Antagen av kommunfullmäktige 17 december 2012, laga kraft 16 mars 2015.

"Enligt centrumplanen 2005 behålls småbåtshamnen men det ska hållas öppet för att i framtiden flytta vinterupplaget till annan plats. Vinterupplaget torde dock vara betydelsefull för en levande småbåtshamn, och någon annan användning av markområdet är inte aktuell."

I den kommunomfattande översiktsplan som tidigare antagits av kommunfullmäktige har man förstått vikten av att hålla samman bryggplater och vinterupplaget till samma område. Det går att läsa vilken riktlinje man bör ta: "Vinterupplagsplatsen vid småbåtshamnen på Sjögatan bedöms värdefull för hamnverksamheten och någon annan markanvändning är inte aktuell". Detta borde tolkas att det arrenderade hamnområde även i fortsättningen skall vara en småbåtshamn med tillhörande vinterupplag av båtar då ingen annan användning av markområdet är aktuell. Vinterupplaget avsåg då endast den del som arrenderades ut på kort tid.

Vi står nu i begrepp att ytterligare göra tunga investeringar för att vara en modern och attraktiv hamn i framtiden. I planen ligger byta uttjänta pontonbryggor med förankringar, servicehus för medlemmar, belägga vägar och planer men även förbättra vårt miljöarbete. I framtiden kommer att krävas spolplatta med reningsverk, bottentvätt, återvinning- och miljöstation.

Risker med översiktsplanens förslag

Om småbåtshamnen skall samverka med bostäder och/eller kontor kommer störningar ofta att uppstå mellan verksamheterna. Föreningskänslan riskerar att försvinna med olika lokalisering av verksamheten. Transport och kommunikationsproblem uppstår. Förvaringsproblem uppstår. Föreningarnas identitet riskerar att skadas. Medlemmar riskerar att flytta. Rekrytering av frivilliga krafter som vill engagera sig i föreningen kommer allvarligt att skadas. Nedlagda investeringar försvinna.

Det går bra att förvara båtar sommartid, i anslutning till bostäder eller annan verksamhet. Men det går inte att bedriva föreningsverksamhet för det ändamålet om inte verksamheten är samlad. Att i en översiktsplan besluta för kommande ca 20 år att en verksamhet skall bort, men inte när, leder till att ALL investeringsvilja upphör.

Om planens förslag ändå beslutas, kommer sannolikt Lugnviks hamnförening att upphöra. De ekonomiska konsekvenserna blir stora och svårbemästrade. Örnsköldsviks Segelsällskap har inga resurser för att kompensera detta. Seglingsarrangemangen kommer att påverkas. Målet "En skärgård i världsklass" kommer att påverkas.

Förslag

I samrådshandlingen till "Fördjupad översiktsplan Örnsköldsviks centralort" kan man tolka att det inte finns någon plats för en stadsnära camping som visat sig var oerhört uppskattad och populär. Det går inte heller att utläsa att det i framtiden finns utrymme eller möjlighet att utveckla gästhamnen och dess verksamhet, i en kuststad som Örnsköldsvik. Däremot framgår det tydligt att det inte är lämpligt med privata bryggor i inre hamnen ut mot Framnäsudden.

Hur ska man i framtiden ta hand om turister både vatten och landvägen? Lokala båtägare? Hur skapas ett "Naturligt båtliv" om inte förutsättningarna finns? Är det en skärgård i världsklass?

LHF och ÖSS är två samarbetsföreningar som verkat för en utveckling av området Lungviks småbåtshamn på ett framgångsrikt sätt. Vi är av uppfattningen att detta samarbete borde kunna vidgas till att omfatta även ovan aktiviteter.

Genom att fastställa att småbåtshamnen med tillhörande vinteruppställningsplatser avsätts för båtlivsändamål i enlighet med gällande detaljplan, så skulle LHF, ÖSS, Örnsköldsviks kommun och privata entreprenörer kunna utveckla området och ta tillvara på synergier mellan dessa aktörers intressen och bidra till ett attraktivare Örnsköldsvik. Detta kan vara att nyttja vinteruppställningen till husvagnsparkering under sommarhalvåret, att använda lediga bryggplatser under turistsäsong till gästhamnsplatser. Attraktiva erbjudanden om fasta bryggplatser och vinteruppställning centralt beläget i nya bostadsprojekt. Det är bara några exempel på hur man skulle kunna utveckla och nyttja området i framtiden.

Med anledning av förslag till fördjupad översiktsplan för Örnsköldsviks centralort hoppas LHF och ÖSS att man inser möjligheterna och det unika av att ha en centralt belägen småbåtshamn med tillhörande vinteruppställning.

LHF och ÖSS anser att man omformulerar skrivelsen som går att läsa i samrådshandlingen med följande:

att Lungviks småbåtshamn permanentas för båtlivs ändamål

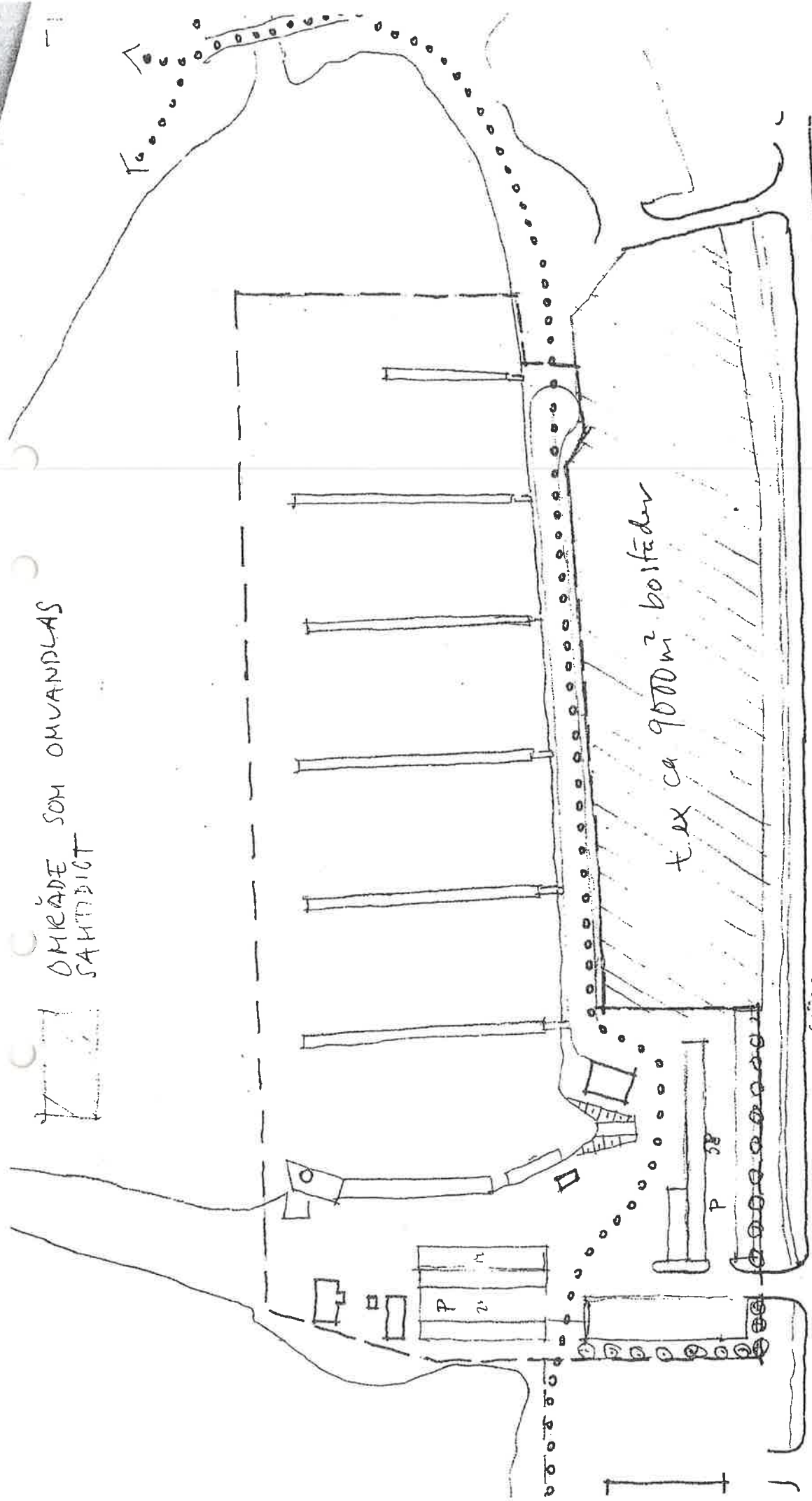
att ingen uppdelning av bryggplatser och vinteruppställning kommer att ske

att området ska utvecklas mot ett centralt fritids och friluftslivs område med närhet till vatten och grönområden

Bilaga A

Bilaga B

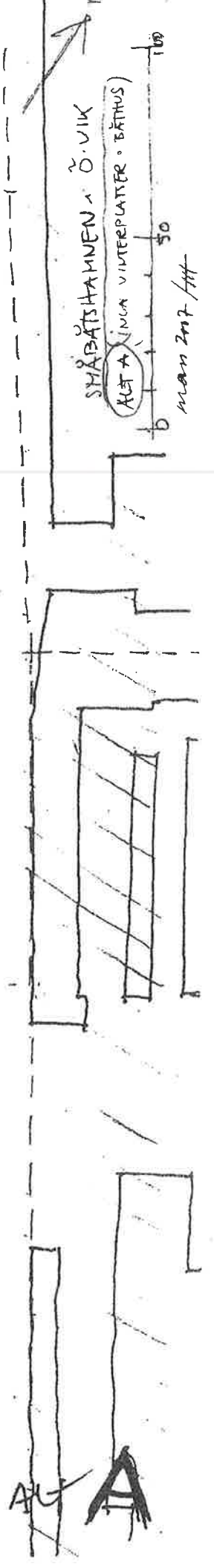
OMRÅDE SOM OMVANDLAS
SAHTDICT

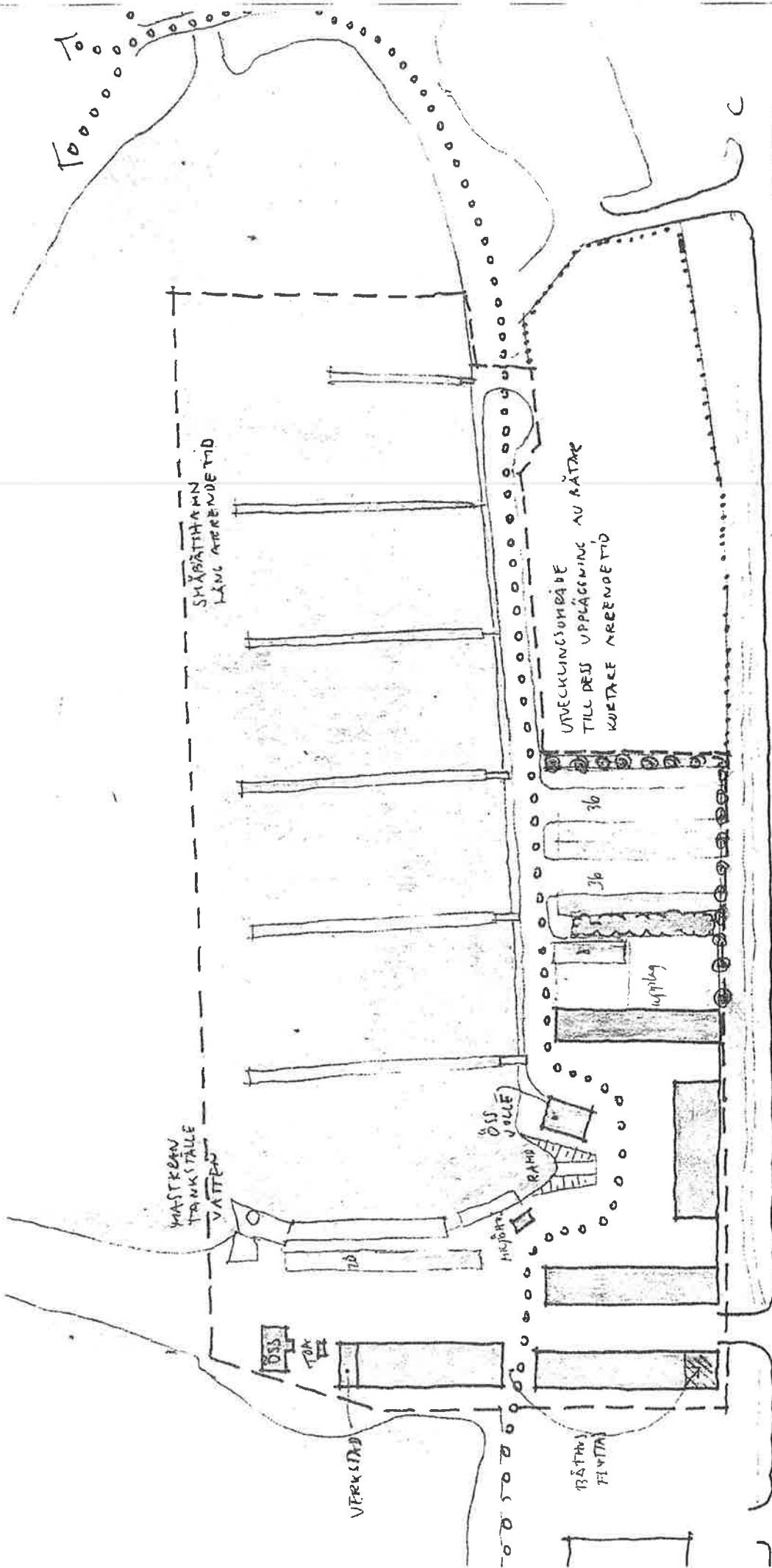

Blick A

SMÅBÅTSHAMNEN - Ö.VIK
ALET A (INOM VINTERPLATSER - BÅTHUS)

mon 2017 / H

UTVECKLINGSBÄDE

SHÄBÄTSHAMNEN : Ö-VIK
ACT B (INGA VINTERPLATTER)

50

100

149169/HT

UTVECKLINGSBÄDE